

Ewa Szary

"Zakres pojęcia "literatura" a faktyczny materiał badań literackich", Stanisław Dąbrowski, "Pamiętnik literacki", R.LXII (1971) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 14/42, 144

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/I/ DĄBROWSKI Stanisław: Zakres pojęcia "literatura" a faktyczny materiał badań literackich. "Pamiętnik Literacki" R. LXII:1971 z.2 s. 69-96.

Praca z zakresu teorii i socjologii literatury. Zagadnieniem w niej dominującym jest zrozumienie i stosowanie w badaniach literackich pojęcia "literackości" jako kategorii historycznej. Autor nie kwestionuje przydatności tego pojęcia i pojęć jemu pokrewnych do badań nad literaturą, ale akcentuje ich "względność, różność i stopniowalność w każdorazowym zastosowaniu do materiału badań". Chodzi o zainteresowanie badaczy literaturą ludową, jarmarczną, trywialną, romansową - które w przeszłości z trudnością wchodziła w zakres historii i teorii literatury. Autor omawia antyselekcjonistyczne stanowisko pewnych badaczy /Kridl, Skwarczyńska, Kłoskowska/, zmierzające do czasowego uchylenia wartościowania na rzecz wartości do odkrycia - nieoczekiwanych czy nieznanych. W zakończeniu pracy znajdują się postulaty metodologiczne autora pod adresem historii literatury, która winna stać się historią "dynamiki życia literackiego", powinna być nie statyczna, lecz procesualistyczna.

BP/42

E.Sz.

/I/ DOBRZYŃSKA Teresa: O delimitacji tekstu literackiego. "Pamiętnik Literacki" R. LXII:1971 z. 2 s. 115-127.

Artykuł przedstawia typologię początków i końców XVI-wiecznych pieśni kościelnych, wielkopostnych i wielkanocnych. Stanowi to ilustrację leksykalnych symptomów delimitacyjnych - słownych znaków granicy tekstu, informujących w sposób nieeksplicytny o jego początku lub końcu. Zagadnienie wyznaczalności granic tekstu rozpatrywane jest w powiązaniu z problematyką spójnościową. Główna teza autorki brzmi: "spójnościowa interpretacja tekstu możliwa jest tylko wtedy, kiedy traktujemy ten tekst jako autonomiczną całość". Taka sytuacja zachodzi wówczas, gdy odczytane zostają konwencjonalne układy sygnalizujące początek i koniec tekstu, obowiązujące w ramach określonego gatunku. "Delimitatory funkcjonują tekstotwórczo" - stąd - "każdy szereg zdań zdelimitowanych w konwencjonalny sposób uzyskuje, choćby siłą, interpretację spójnościową". W artykule przeprowadzono klasyfikację delimitatorów ze względu na ich postać /leksykalne - nieleksykalne/ oraz eksplicytność - implicytność /sygnały - symptomy/.

BP/42

T.D.